

ZAMYŠLENÍ NAD KOMUNIKOVÁNÍM STATISTIKY V MÉDIÍCH

PSY117: STATISTICKÁ ANALÝZA DAT

Lucie Zatloukalová
441965, obor Psychologie

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, PhD.

Datum odevzdání: 30. 4. 2015

Fakulta sociálních studií MU, 2015

Pro svoji seminární práci jsem si zvolila zprávu „Výzkumy prokazují schopnost přirozené obnovy lesa“, zveřejněnou v Kulturních novinách (2013). Tato zpráva odkazuje na shrnutí výzkumu stavu šumavské přírody s názvem „30 let výzkumu šumavských jezer, regenerace z okyselení a vliv gradace lýkožrouta“, které bylo publikováno časopisem Živa (Hruška et al., 2013).

Zpráva v Kulturních novinách upozorňuje čtenáře na zveřejnění výsledků dlouhodobých výzkumů prováděných na Šumavě. Uvádí, čeho se výzkum týkal – stavu šumavské přírody, konkrétně dynamiky lýkožrouta smrkového, schopnosti přirozené obnovy šumavských horských lesů a rašelinišť, nebo regenerace místních jezer. Výzkumy prý potvrzují unikátnost šumavské přírody, její schopnost přirozené obnovy a rovněž důležitost bezzásahových zón. Provedené výzkumy naopak vyvracejí tvrzení o mrtvé přírodě zničené kůrovcem.

Zpráva zahrnuje i názor odborníka, který se kladně vyjádřil o závěru výzkumů – považuje Šumavu za plně živý ekosystém, jemuž lesnické zásahy škodí. Vyjadřuje se rovněž k budoucnosti Národního parku Šumava.

Ze známých statistických ukazatelů používá článek časopisu Živa pouze jediný, a to sloupcový diagram. Je zde použito ještě jedno grafické zobrazení, které však neumím pojmenovat – podle autorů ukazuje standardizované hodnoty koncentrací chemických prvků a sloučenin v šumavských jezerech.

Zobrazení sloupcových diagramů je poněkud neobvyklé – všechny zkoumané proměnné jsou zaznačeny v jednom sloupci. Výhodu tohoto zobrazení spatřuji v lepším porozumění grafům ze strany laické veřejnosti.

Nyní se zamysleme nad způsobem prezentace výzkumu v novinách. Novinová zpráva tvrdí, že je článek napsán populárně-vědecky, a tudíž má být srozumitelný i pro laickou veřejnost. Mým subjektivním dojmem je, že nás noviny v tomto případě poněkud mystifikovaly. Osobně se totiž domnívám, že laická veřejnost se nevyzná v množství odborných výrazů používaných mezi biology a chemiky, které jsou v článku hojně využívány.

Položme si otázku, jak přesně shrnuje novinová zpráva výsledky výzkumu? V tomto ohledu bych Kulturním novinám připsala jedno velké plus. Ano, někteří kolegové by možná mohli poznamenat, že zprávě lze vytknout přílišná stručnost. Já si to však nemyslím – jejich shrnutí výsledků výzkumu bylo sice stručné, leč velmi pěkně vystihnuté. Po přečtení celého článku časopisu Živa jsem si připadala mírně zmatená a nebylo mi příliš jasné, jaké že výsledky z výzkumů vyplývají. Kulturní noviny mi odpověď na tuto otázku poskytly v pouhých třech větách.

Ani použití grafů není v novinové zprávě relevantní. Grafy v samotném článku totiž dle mého názoru vůbec nevystihují podstatu zkoumaného problému. Ano, sloupcové diagramy znázorňující místní rostlinné a živočišné druhy bych v článku rozhodně ponechala, ale chybí mi graf, který by znázorňoval například míru rozšíření lýkožrouta smrkového či graf zachycující vývoj stavu šumavských jezer. Co se týče závěrů výzkumu ve zprávě, došlo ke značnému zobecnění. Nemyslím si však, že by to v případě našeho výzkumu bylo na škodu. Jak už jsem zmiňovala výše, výzkum je v novinách shrnut výstižně, a hlavně formou blízkou laické veřejnosti – stručně, jasně, bez zbytečného používání odborných výrazů.

Přímo o problémech výzkumu se zpráva ani článek samotný nezmiňují. Avšak v Kulturních novinách je zmíněn názor pana Doc. RNDr. Jakuba Hrušky, CSc., totiž že někteří lidé soudí stav šumavské přírody, aniž by jej měli podložený vědeckými fakty. Mnoho z nich situaci zjednodušuje a nechá se ovlivnit laickými názory.

Ráda bych ještě zmínila doprovodné fotografie, které jsou v článku hojně využívány a pomáhají čtenáři přiblížit zkoumanou problematiku. Autoři novinové zprávy sice rovněž použili fotografii, mohli se však inspirovat časopisem Živa a použít nějakou průkaznější.

Závěrem bych ráda připojila svůj názor na používání statistiky v médiích. Ano, odborníkům se možná autoři zpráv jeví jako laici, kteří neumí správně používat statistické ukazatele, a tím mystifikují svoji

čtenářskou obec. Nemyslím si ale, že by to byla jejich chyba a že by chtěli záměrně lhát čtenářům. Problém spatřuji spíše v nedostatečné vzdělanosti ohledně statistiky. Dle mého názoru však laická veřejnost mnohem více uvítá snadné a přehledné grafy, ve kterých se vyzná a které jim umožní lépe prohlédnout podstatu zkoumaného problému.

Prvá vec, ktorú by som spomenula je nevhodný výber článku, ktorý sa týka „biológie“ a tak môže byť aj pre Vás ťažšie čitateľný, čo aj sama priznávate, že po prečítaní výskumnej štúdie ste boli zmätená. Ve celom článku nie sú spomínané žiadne štatistiky a celé čo ste spravili, že ste ohodnotili grafy, pričom jeden z nich neviete ani pomenovať a hodnotíte ich v samotnej výskumnej správe. Vašou úlohou bolo práve pozrieť sa výskumnú správu a na to, ako je odprezentovaná štatistika verejnosti popularizačným článkom.

Odporúčala by som vhodnejší výber zo sociálne zameraných výskumov, ktoré sú Vám predsa len bližšie.

Prácu neprijímam,

LG

Seznam literatury:

(2013). Výzkumy prokazují schopnost přirozené obnovy lesa. *Kulturní noviny*, 45.

Hruška, J., Oulehle, F., Chuman, T., Kopáček, J., Vrba, J., ...Majer, V. (2013). 30 let výzkumu šumavských jezer. Regenerace z okyselení a vliv gradace lýkožrouta. *Živa*, 5, 224-229.

Zdroje: